

БҮРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-ий Обком, БМАССР-ий Верховно Советий ба ВКП(б)-ий Улаан-Удмын Горкомой орган

15 (3528) 1942 оной январьын 17. субото СЭН 15 МҮНГЭН

НАРАЙ МАЛНУУДАА ОРОЛДОСОТойГООР ХАРУУНАЛХА

Үржэлтэ байхан ба үргэн дулам таа дайлар байлг мнэй республикын колхозууд үй мөн адуу мал үсхээг байн...

Баллинай нэрэмжэтэ колхозой коммунистууд политическ агтэ...

Мүнөө жэлэй түл абалга болгох урда урландинаа олоо илалтай оршон байдалаа үнэрлэгдэхэ болоо.

Ярууны аймагтай «Улаан Туна» артелиг № 4 түрттэ дээшлэ...

Малай республикын түрү ферментүүд ба малшад-сталавоцууд дайшалхы 1942 ондо ороходоо...

Түл абалга эхлэхэнэй жашрамда зоотехникүүд ба ветеринаруудай үүртэ ба харюусалтань...

Хаанз галтийна огтэжнэнтүүд колхознуудтай дуна политическэ ойлгуулалтын худалмэ...

Улаан Армийн XXIV оёе эрхимээр угтахэ

ВПСБ болбо Улаан Армийн XXIV ойн хүндэлдэ социалистическэ мүрысөө эхлэхэ гэлэ бүхн...

ВПСБ болбо энэ хандалга бэшгэе худалмэршэдэй ба албадагшалай суглаанууд дээрэ...

ВПСБ болбо энэ хандалга бэшгэе худалмэршэдэй ба албадагшалай суглаанууд дээрэ...

ВПСБ болбо энэ хандалга бэшгэе худалмэршэдэй ба албадагшалай суглаанууд дээрэ...

Советскэ Информбюроһоо

Январьин 13-ай үдэшин мэдээсэл

Январьин 13-ай туршад мнэй сэрэгүүд фронттын хэдэн үсэгтүүд дээрэ байдалаа хөжэ үргэ...

Урда фронттын жетчүүд дайшалхы ябуулгануудайнга нэ...

Жэ байна. Нүхэр К. гэшын отряд нэгэ хэдэн үдэр соо 13 немецкэ солдамы хулаан ба офи...

Январьин 12-то мавай авиацин чэстүүд 3 немецкэ танк, абган саргые ба ашланууды тээһэн...

Ленинградскэ фронттын нэгэ үсэгтэ дээрэ 260 хүнөө бүрэлдэй дэсэй манай позициянууды атакалала.

«33-хэдэ полк 1600 гаран хүнөө гээгээ. Кадрова содалуудай эхэнхи хубинь алуудан гү, али...

Нүхэр Ефремовай боецууд (Баруун фронт) дайсангай үсэг шагга бийлэнууды хөжэ нэгэ үдэр соо...

Сержант Хасановай командалаг бүгдэ улаанармеецүүд-автоматчүүд дайсанай автоматчүүдэй нэвдэе бүтэ сохёо.

Ленинградскэ областкэ немецкэ үлэһэн нэгэ райондо партизанскэ хоёр отряд ябуула хэ...

Январьин 14-эй үглөөнэй мэдээсэл

Январьин 13-ай хүншин туршал фронттын хэдэн үсэгтүүд мнэй сэрэгүүд амжалттай ябуулгануудаа үргэжэлуудэ.

Вашельмейстер Кузнецов гэгша тугын харгыгар немецкэ аглан маншаа тоноһон юумээ тэгээтэй...

Оловско областкэ, немецкэ үлэһэн нэгэ райондо ябуула хэжэ байхан нүхэр Х. гэшын командалаг партизанскэ отряд дайшалхы 4 үдэршгөө туршала 70...

Нүхэр Захаркинай боецууд (Баруун фронт) сугарин аралжа ябаны дайсаные жүншэн төмсөө зуураа нэгэ үдэр туршала немецкэ 35 автомашна, станково ба гарай 46 пулемет, 24 автомат ба бусад зэвсэгүүдэ буулан абага.

Ленинградскэ фронттын нэгэ үсэгтэ ябуула хэжэ байхан манай үсгэ дайсангай мого шоройгоо халхалагшаран бүүдэлгын 7 үүр үгэ хөжэ, 2 эхэ бүү, 3 пулемет, гранатомет буулан абаад, немецкэ 400 үдэстэй солдат ба офицерые хла һамна сохёо.

Бурска областкэ, советскэ райондой Мармыж гэгша тосхондо немецүүд намагдан хургалдаха үдөө 300 гар ба бусад барилтанууды галадан байна. Бүхн ил, талха шүүбүүн, талха таряань ба бин бүхн юумнь бүүдэла абаллаа.

Улаанармеец Лария гэгшэ немцкэ булаг солдатуудтай тулалдадан байна. Нүхэр Лария гэгшэ мэгдэлгүйгөөр буудажэ 4 гитлэ.

Немецкэ командовниг болбо ара таладаа ба агин соогоо муудалдадан банал болла тухайлаа өхөл яарха ушартай болоо. «Часть бүхэн солдаты бэшгэе шаалан үзэжэ байла ёһотой, сол...

Бурска областкэ, советскэ райондой Мармыж гэгша тосхондо немецүүд намагдан хургалдаха үдөө 300 гар ба бусад барилтанууды галадан байна. Бүхн ил, талха шүүбүүн, талха таряань ба бин бүхн юумнь бүүдэла абаллаа.

Улаанармеец Лария гэгшэ немцкэ булаг солдатуудтай тулалдадан байна. Нүхэр Лария гэгшэ мэгдэлгүйгөөр буудажэ 4 гитлэ.

Немецкэ командовниг болбо ара таладаа ба агин соогоо муудалдадан банал болла тухайлаа өхөл яарха ушартай болоо. «Часть бүхэн солдаты бэшгэе шаалан үзэжэ байла ёһотой, сол...

Бурска областкэ, советскэ райондой Мармыж гэгша тосхондо немецүүд намагдан хургалдаха үдөө 300 гар ба бусад барилтанууды галадан байна. Бүхн ил, талха шүүбүүн, талха таряань ба бин бүхн юумнь бүүдэла абаллаа.

УЛАНАРМЕЕЦҮҮДТЭЭ ШЭНЭ ШЭНЭ, НАЙ НАЙН ХУБСАНАУУДЫЕ ЭЛБЭГЭЭР ҮГЭЭ!

УДХАШАНАРЫЕНЭ ОЙЛГОНОЮ АША

Мухар Шабарай Зандинай сомоной «Комсомол» колхозой нэгдэхэч партийна ба комсомольскэ эхэн организацинууд геронескэ Улаан Армийн хулаан хубса...

Командирнуудта шэнэ жэлэй бэлэг болгон 12 элдэ зүйлүүдэе элжэжэ.

Хоёр мянга гаран тухэригэй хубсаһан

Уполтэрикомгай бүхн худалмэрлэгшэд болбо алдэр габыа түгээлэг Улаан Армийн хулаан хубсаһан зоритго боецууды — Эхэ оройнгоо эрхлэг хүүбүүдэ үбэлэй хубсаһагар хамтага гёһөн патристическэ үүсэжэе худалтэйгөөр хүлээн дэмжэжэ, дулаан хубсаһа элбэгээр үгэнэ.

Кяхтаархинай бэлэгүүд

Кяхтын аймагай жаламда алдэрта улаан саргышгээ зориулан дулаан хубсаһанай резерв байгуулаха каргытэ халуун адимитэйгээр хэбаалажа байла.

Удхашанарыенэ ойлгоною аша

Мухар Шабарай Зандинай сомоной «Комсомол» колхозой нэгдэхэч партийна ба комсомольскэ эхэн организацинууд геронескэ Улаан Армийн хулаан хубса...

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Улаан Армийн начальствующи составые орденуудаар шагнаха тухай

Немецкэ булитэршадтэ эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованингаа дайшалхы даалгаринууды жэшээтэ байнаар дүүргэхэ зуураа бэтаршалга ба эрхлэг зориг гаргаһанай түлөө шагнаха:

- ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНОУ 1. Батальонно комиссар Соронин Владимир Григорьевиче, 2. Генерал-майор Швецов Василий Ивановиче. УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНОУ 1. Генерал-майор Березин Александр Дмитриевиче 2. Генерал-майор Виноградов Василий Ивановиче 3. Генерал-майор Горюнов Сергей Георгиевиче 4. Дивизионно комиссар Гуров Кузьма Анановиче 5. Бригата комиссар Истомин Николай Александровиче 6. Генерал-майор Коваленко Кирилл Алексеевиче 7. Генерал-майор Комиссаров Константин Рязанцевиче 8. Батальонно комиссар Лобов Павел Федоровиче 9. Генерал-лейтенант Масленников Иван Ивановиче 10. Полковой комиссар Рубинин Григорий Васильевиче 11. Подполковник Степанов Павел Александровиче 12. Подполковник Тарасов Сергей Павловиче 13. Подполковник Чанибадзе Порфирей Георгиевиче 14. Полковой комиссар Шершин Дмитрий Ивановиче. УЛААН ОДОНОЙ ОРДЕНОУ 1. Бригата комиссар Кабичкин Иван Петровиче.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН, СССР-эй Верховно Советэй Президиумай секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1942 оной январьин 12.

Ленинградскэ предприятинуудай хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэе орденууд ба медальнуудаар шагналга

Улаан Армийн дайшалхы хүсэ шатлалы дээшлүүлэ зэбсэгжэлгөнүүдэ ба һомо хэрэгсэлүүдэе шуудалалтын ба үйлэбэригын галаар, Ленинград горьдөө тойруулан оборонительна бүхэжүлгэнүүдэ барилгын талзар правительствин даалгаринууды амжалттайгаар дүүргэһөнүнгөө түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Указоор шагналгаба: Ленинскэ орденээр — Восковой нэрэмжэтэ заводой үйлэбэригч нарэжык А. В. Александров, ажалшадай депутатуудай Колпинскэ райондо Советэй түрүүлэгшэ А. В. Анисимов, 7-дохи номерой заводой мастер И. К. Лобов гэшгэ шагналгаба. Ажалай Улаан Тугай орденээр — 39 хүн. Улаан Одондой орденээр — 50 хүн. «Хүндэлэй тэмдэг» орденээр — 180 хүн. «Ажалай баатаршалгын түлөө» медальгар — 187 хүн. «Ажалай отличини түлөө» медальгар — 148 хүн шагналгаба. (ТАСС).

БААТАР БОЦУУДТЭЭ

Эсэгэ орооно хамгаалалтада бүхн арчаара тулалха гёһөн дозулг дор манай оройной ажалтан арад хэдэн дахин эршэдэлдэһэн хүсөөр худалмэрлэгшөө гадна, Улаан Армийнгаа баатарлг бэлэгүүдтэ дулаан хубсаһанууды элбэг олоор бөлөгжэ.

М. ПРОКОПЬЕВА, Ж. ШУЛУГАЕВ, Б. САЯНСКИЙ.

Хоёр-гурбан хүнэй орондо

Трактористка Дымбрылова ба тэрээнэй хани басагад

Саянгийн МТС-ий трактора нарк 1941 оной эхнд хамад соо тон хангалтгүйгээр хүдэлмэрийн байгаа. Илалтын тухай ба турхив материалууды дая үгүйсгэхэргэр галшалан олон ушарууд үзэгдэв юм. 1941 оной июнь хүртэр хамта 13 тонно түмтүгэй горюч түсөөнөө үлүү гаргангилан бийхадан, зарим трактористнуудайн хэбэн ариалалта малад 3 тоннооо зааха үлүү байгаа.

Хүн дүндэ үлгэлэа бөлүмүжэ захиалан юм. Колесо трактораар өөрингөө халаан соо шэээ нормна өдоор 5,75 гектар хатахлын орондо үдэр бүрдэ 12—13 гектар хүртэр хахалат байба. Эрхим трактористка Дымбрыловагай ха нл басагад комсомолжанууд Сунбжжалова, Дашшнмэвэ, Сундуева ба бусад сар үргэжэ 8—10 гектарнаа доош бэшэ хахалган байба.

Тийхэдэ тог залуухан басаган тракторист Мунгалова гэгшэ У—2 трактораар нэгэ халаан соо 3,75 гектар хатахын орондо 9,5 гектар хахала, урдан «Универсал» трактораар пар хахалага дээр рекорд туйлтан тракторист Пугачевчоо нилээтүгү түргүлэн байба. Урдан хаанааше хураатуй үбгэд трактористууд Базаржап Бадмаев, Дагва Цыденов ба бусад залуушууднаа зааше гэгэдэнтүй амаллаба.

Эсэгэ ороово хамтаалтын талнай хүртэй дошхов үзэрлүүтэ керосин ба бензинше ашагтай тулалгаар хэрэглэхэ, хамаг бүхэ юумэс арбидла галнага тушаа манай трактористууд нилээд ехэ оролдого гаргалэн байгаа. Энээнэй эсэгэ хөөрдох хахад жэл соо Саянгийн МТС 11 тонно 780 килограмм горюч арбидла.

Хэрбэ манай эрхим трактористка Бадмаевна Дымбрылова үлгэрэгшэ жэлэй хоёрдох хахад соо 304 гектар хахалжа, 1734 килограмм горюч арбидла. 1941 оной сезон соо Никифор Маргонов, Трифионовий бригада МТС соогоо эрхимэн гаража, трактора хүдэлмэрийн түсөөнөө үлүүлэн дүүргэхэдэ гална, 2,500 килограмм керосин, 700 килограмм бензин, 900 килограмм аргот, 400 килограмм солидог арбидла шлдаба.

Тийн, Саянгийн МТС-ий коллектив энэ жэдэ илалта байлаар хүдэлмэрийн байлганан хүсэд байлгалаблн.

С. П. Тамхасев. Саянгийн МТС-ий директор.

Түл хоролтогуйгөөр абана

«Арбиджад» колхоз болбол Даббатын сомон ба мүн аймга соо гоомше адууна малаар нилээд баян гэжэ тоологдог байла Энэ колхоз хү товарна, хойногй, адуу най, галжин, тахалгай фермүүдтэй байханаа гална, мүн үүлтэртэ малай фермтэй юм. 1941 ондо адууна малай хүдэлмэрийн түсөөнөө эбэртэ малаар — 100 процент, адуу морбор — 102 процент, гахайгаар — 107 процент, тахиагаар — 106 процент, хони ба ямаагаар 96 процент гүйсэхэдэ хэбэн гэхэ гү, али юрэнхэ дээрнөө абахага мал ажалай ба шүбүү үстэбэригийн жэлэйнгэ түсөөнөө үдүүлэн дүүргэвэн байха юм. Тус колхоз малай байраар хаяга хашше наа тэжээлээр дутуу байгаа. Гэбэшэ эдэб хэмжээнүүдэ сар хаа соонь абажа энээнэе хүсэлдүүлэн байла. Үнгэрэгшэ жэлэй эхлэхэдэ хэбэн үүлтэртэ малай ферм далаа ханга байра ба тэжээлээр хүсэд хангалданхай юм.

Мал адууна үстэбэригэ дээр колхозой түрүүлэгшөө мал ажалай талзаар орологсо нүхэр Шагдар Гатыпов гэгшэ нилээн ехэ хүдэлмэри ябуулан ба өөрөө энэ харюусагата хүдэлмэридэ 7 жэл соо тахалаагүгү хүдэлмэрийн, мал адуунадай байра байла. Хол гэжээ, хариулан — энэ бүхөө найнаар мэдээ дүршэлэй нүхэр юм. Үүлтэртэ малай ферм дээрэ хүдэлмэрийн байгаа наашлаа Балжид Шагдарова, Цыпилама Цырендоржиева гэгшэд үнгэрэгшэ жэдэ нэгшөө түл хоролтогй ба хү наагын түсөөнөө горьтойгоор дүүлэн дүүргэвэн байба.

5 жэл соо моришоор хүдэлмэрийн ба натарай нүхэр Базаржап Эрдэнэев гэгшэ колхозой унаагай морины эрхим байнаар харууналдаг байла. Тэрэнээ халуун оролдогоор бүхи унаагай мори тобир таргаа. Мал үстэбэригэ ба харууналга эрхмээр ябуулан, тэрэнэй ашаг үсэлгэ дэсхэлүүлэн ние түрүүлүүсэд «Арбиджад» колхоз дээр нилээд олон би.

Тус колхозой эрэгтэй ба эмэгтэй колхознууд үнгэрэн жэлдэ туйлаан амжалтануудаа савшална болжүүланы түлөө үдэр хүни гүй оролоно. Мүнөө түл абагса эхлэжэ, 60 гаран өшгө хорго, 6 тугал абаад нэгшөө хоролтогуйгөөр түлжөө байла.

Ж. Жамбуев.

Манай республикын колхозууд болбол колхознуудай ажалай нэмэлтэ түлөөн тухайт ВКЦ(б) гай ЦЭ-гэй ба СССР-ий СНК-гэй түгэхтэ тогтоомшэ бэсүүлэн, өнөөдөгшөө хүдэлмэридэ шээ амжалтануудэ туйлаба.

Ж. Ишээхидэ, Кабанскийн аймгай Пушкинэй нэрэмжтэ артель ороонгоо културануудай тарилга гектар бүридэ дунда жа шээгээр 16,4 центнер, таршалан Гүнхэнэй аймгай «Красный Пахарь» колхоз таршалангайга габанһөө 16 центнер үргаса хурдан байба. Тус колхозуудай членүүд таршалангайга үргасмэ цэсхүүлэн нилээд түлөө нилээд ехэ хэмжээтэй нэмэлтэ түлөөнэ абаба.

Түрүүлүүлэй дүй дүршэлые халан абаха

Манай республикын түрүү МТС-үүд бүхи хүдэлмэри сэрэгэй үеынхэр шондхон табижа, бүгдөөрөө габсагайгаар хүдэлмэрийн нилээд ашаар тракторнууды зинбарилха түсөөнөө амжалтантайгаар дүүргэжэ байна. Сэлэнгэ ба Курьын МТС-үүд жалайргэе програмын энэ оной январин 5-да сүм дүүргэе. Тэрэшен 1941 IV кварталгайга дабарине үдүүлэн гүйсэхэдэ МТС-үүд үсөөн бэшэ би. Ишээхидэ: Закаменай МТС—191 проц Эгэтэй—153 проц. Цугуяга—153 проц. Б-Куларын—231 проц. Ховхолоын—161 проц. Саянгийн—

216,5 проц. Гүйсэхэдэн байха юм. Гэхэ зуура, зарим МТС-үүд 1941 оной IV квартал дотор тон муугаар хүдэлмэригэ, тракторнууды зинбарилха түсөөнөө амжалтануудаа габса: Бичурын МТС—55 проц. М. Куналейн—68,1 проц. Иганцын—67 проц дүүргэдэ байла.

Эдэ гэгдэнг МТС-үүд хадаа түрүүлүүлэй дүй дүршэлые халан абажа, хүдэлмэридэ өнэ дэри арид хубилалта гарган, тракторнууды зинбарилха түсөөнөө өөрин үдэрүүдтэ дүүргэхэ хэмжэ абаха үлгэтай.

Б. Саянский.

Манай республикын колхозууд болбол колхознуудай ажалай нэмэлтэ түлөөн тухайт ВКЦ(б) гай ЦЭ-гэй ба СССР-ий СНК-гэй түгэхтэ тогтоомшэ бэсүүлэн, өнөөдөгшөө хүдэлмэридэ шээ амжалтануудэ туйлаба.

Ж. Ишээхидэ, Кабанскийн аймгай Пушкинэй нэрэмжтэ артель ороонгоо културануудай тарилга гектар бүридэ дунда жа шээгээр 16,4 центнер, таршалан Гүнхэнэй аймгай «Красный Пахарь» колхоз таршалангайга габанһөө 16 центнер үргаса хурдан байба. Тус колхозуудай членүүд таршалангайга үргасмэ цэсхүүлэн нилээд түлөө нилээд ехэ хэмжээтэй нэмэлтэ түлөөнэ абаба.

Р. Байкалов.

Орон нютагайнгаа байгааалин баялигуудые сүм хэрэглэе

Үрэ жэмсүүд, үндэнэ зүйлнүүдые эд эдэн болохо тухай асуудал

Манай Бурят-Монгол орондо модоноо үргэдэг эдэн, газарай хурьдэн дотор нуоудан үргэдэг амгата ба шэээ ехэ үндэнүүд, янз бүрин сөөг нмаадад тобшогон болсоороо эдэнүүд элбэг дэлбэг байла. Ишээхидэ модоноо үргэдэг намар, модон, үдэр, долоогоо, улаагаана, шисаргана, нохойн хоншоор ба үхэр юм дэн гэхэ мэтэ олон байха юм. Сэсэг намаана болсоороо хара нэрхэн, хүсэ нэрхэн, гүлээрэгэн, алрлан гэхэ мэтэ байха олон байла. Газарай хурьдэн дотор үргэдэг нүдэн, шамаран, гэгшгөөн, абдарганаан, шэээр, тибхэн, гүбхэн, агахай, шэхэрша бага гэхэ мэтэ байла.

Эдэ бүхи зүйл үднөө манай хүдөөнэй мал ажалтай бурят арал болбол үхнүүдэй яаха үеенэ дуралан элжэ, үбгэхэ үтэхэ на һэн хүртэрэ ичгалган амтаргажэ абидаг байха юм.

Ихэ зуура, эдэ бүгэлнэ културна өдоор болсоорууджа эдлэхэ ялалд юрэнхэ дээрэ хаанааше үзэгдөөгүй, мүнөөшөө үзэгдэнэ гүй.

Бичурын МТС-үүд жалайргэе програмын энэ оной январин 5-да сүм дүүргэе. Тэрэшен 1941 IV кварталгайга дабарине үдүүлэн гүйсэхэдэ МТС-үүд үсөөн бэшэ би. Ишээхидэ: Закаменай МТС—191 проц Эгэтэй—153 проц. Цугуяга—153 проц. Б-Куларын—231 проц. Ховхолоын—161 проц. Саянгийн—

216,5 проц. Гүйсэхэдэн байха юм. Гэхэ зуура, зарим МТС-үүд 1941 оной IV квартал дотор тон муугаар хүдэлмэригэ, тракторнууды зинбарилха түсөөнөө амжалтануудаа габса: Бичурын МТС—55 проц. М. Куналейн—68,1 проц. Иганцын—67 проц дүүргэдэ байла.

Эдэ гэгдэнг МТС-үүд хадаа түрүүлүүлэй дүй дүршэлые халан абажа, хүдэлмэридэ өнэ дэри арид хубилалта гарган, тракторнууды зинбарилха түсөөнөө өөрин үдэрүүдтэ дүүргэхэ хэмжэ абаха үлгэтай.

Б. Саянский.